կ՚արշաւէին երկրի խորքերը, շատ անգամ հասնելով մինչեւ Դայնաւար[1] քաղաքը: Կաւատ[2], որդի Պերոզ արքայի, ուղարկեց նոցա դէմ իւր անուանի զօրապետներից մէկին 12.000 զօրքով, որ ապատակեց Աղուանք եւ նուաճեց Արաքս[3] կոչուած գետից մինչեւ Շարւան[4]: Կաւատ, միանալով նորա հետ, շինեց Աղուանից երկրում Փայտակարան[5] եւ Պարտաւ քաղաքները, վերջինս ամբողջ սահմանագլխի համար, իսկ Կաբալայ[6] Խազարների դէմ: Շարւան երկրի եւ Ալանաց Դրան[7] մէջ շինեց

1 Ատրպատականում:

2 Անուշիրուանի հայրը, 488—531 թ.:

3 Արաբական الرس (Արրաս) ձեւը մեր ժողովրդական Արազ-ին կը մօտենայ: Բառիս առաջին վանկը արաբացիք ال որոշիչ մասնիկի տեղ են ընդունած, ինչպէս այլ դէպքերում եւս: Յուն. Ἀράξης.

4 Տես յՈւտի. Շրուան+ անուամբ ազգ կը յիշէ Խորենացին (Աշխարհագր.) ի Սարմատիա: Յիշէ եւ Istaxri ի թիւս Կովկասի լեռնաբնակ ցեղերի:

5 البيلقان (Բայլաքան) անփոփոխ արաբացի մատենագրերի մօտ. մեր Փայտակարանն է:

6 قبلة = *Χαβάλα* (Ptolom. Geogr.) Cabalaca (Plin. 6, 29). է կապաղակ քաղաք Աղուանից, այժմ Քապալա գիւղ (տես Հ. Ալիշանի "Տեղագիր Հայոց Մեծաց„, 91):

7 باب الان = Դուռն Ալանաց, Կովկասից դէպի Փոքր Ասիա տանող երկու յայտնի լեռնային անցքերից մէկն է, որոնք յաճախ շփոթած են գիտնականներն, ի թիւս նոցա Kiepert (Lehrbuch der alten Geographie) եւ Մ. Էմին (Մ. Խոր. ռուս. թրգմ.). այժմ Դարիալ կոչուած կիրճն է. միւս անցքը մեր Հնոց Պահակ Ճորայ կամ Դերբենդն է: Ալանք առաջին անգամ հանդէս են գալիս պատմութեան մէջ Ա. դ. Վեսպասիանոս կայսեր (70—79) ժամանակ, ինչպէս կ՚աւանդէ Joseph Flav. (B. VII, 7. 4): "Այս ժամանակ Ալանք (*οἱ Ἀλανοί*), որոնք սկիւթացի ազգ են եւ Տանաիս (Դոն) գետի եւ Մէոտ (Ազով) ծովակի մօտերքը կը բնակին, դիտաւորելով արշաւել